

Hnutí fair trade vyzývá státy Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu, aby plnily své závazky vyplývající z Pařížské dohody a stanovily jako prioritu spravedlivé obchodní praktiky v globálních dodavatelských řetězcích, protože jsou nezbytné pro nastolení klimatické spravedlnosti.

Klimatická krize je nespravedlivá – nejvíce totiž její dopady pocítují ti, kteří za ni nesou nejmenší odpovědnost. Drobní pěstitelé z oblastí tzv. globálního Jihu trpí v důsledku klimatické změny suchem, záplavami, změnou doby dozrávání a sklizení úrody a výskytem nových škůdců, chorob a snižováním výnosů plodin. U pandemie onemocnění covid-19 platí to samé: lidé z globálního Jihu jsou nejvíce zasaženi nejen jejím šířením, ale i protiepidemickými opatřeními v podobě omezení pohybu, které má dopad na jejich práci i obchodování. Jak klimatická krize, tak krize související s pandemií onemocnění covid-19 poukazují na klíčový problém: upozorňují na významnou korelaci mezi globálním ekonomickým modelem a většími zdravotnickými a environmentálními krizemi, kterým čelíme (ať v podobě ztráty biodiverzity nebo v podobě odlesňování). Jde o ekonomický model, kde významná nerovnováha sil v dodavatelském řetězci způsobuje, že pěstitelé z chudého prostředí jsou součástí dodavatelského řetězce a žijí v neustálé chudobě a neudržitelnosti, kdežto nákupčí a obchodníci inkasují zisky pro své akcionáře na úkor drobných pěstitelů a malých a středních podniků, díky kterým úroda a produkty vznikají. Klíčovým příkladem je odlesňování podněcované současným modelem dodavatelských řetězců kávy a kakaa. Drobná skupina velkých hráčů na tzv. globálním Severu si užívá vysokých zisků, zatímco farmáři na globálním Jihu jsou pod tlakem, aby dodávali více a více produktů za ceny pod skutečnými náklady, což často vede k nežádoucím praktikám, jako je odlesňování, dětská práce a přetrvávající chudoba. Je tedy zcela zřejmé, že pro nastolení udržitelné rovnováhy, obzvláště pak té ovlivňující klima planety, je nezbytné vyřešit chudobu a nerovnost vyskytující se v rámci těchto dodavatelských řetězců. Prioritou už nesmí být průmyslové pěstování plodin, ale naopak a především obchodní spravedlnost pro drobné pěstitelé, aby se mohli vypořádat s klimatickou krizí i s pandemií onemocnění covid-19. Tuto skutečnost prokazuje stále více nezávislých výzkumů včetně [této nedávné zprávy IFAD](#). Ačkoli se konkrétní podmínky pěstitelů, řemeslníků nebo dělníků v globálních dodavatelských řetězcích liší od podmínek lidí v textilním a módním průmyslu, je v obou případech pro vyřešení environmentální udržitelnosti a přizpůsobení se klimatu nezbytné vyřešit chudobu.

Přeměna na udržitelnou výrobu a spotřebu je klíčovým faktorem teorie změny hnutí fair trade. To vyzývá všechny hráče k prosazování a obhajobě férových, poctivých a výdělečných cen pro pěstitele, aby mohli odměnou za svou práci žít důstojně a investovat do ekologických způsobů zemědělské produkce. Hnutí fair trade nabízí fungující alternativní obchodní modely, jejichž základem jsou transparentní dlouhodobá obchodní partnerství, a mají za cíl umožnit zainteresovaným stranám slušné živobytí a zároveň dohlížet na pracovní podmínky, práva žen, dětí a pracovníků a na udržitelnost životního prostředí. Ukazují, že vytvořit ekonomiku, která bude přínosem pro lidi i pro planetu, je reálné, a tento model již aktivně funguje díky několika hráčům, jako jsou fairtradové organizace nebo společnosti využívající suroviny s certifikací Fairtrade. Hnutí fair trade také stále více rozšiřuje svůj politický závazek dohlížet na lidská práva a životní prostředí. Je nezbytné aktivovat veřejnou politiku a korporátní nařízení a v této oblasti hrají tvůrci strategií a partneři Rámcové úmluvy OSN o změně klimatu klíčovou roli, protože bez nich nebude závazků plynoucích z Pařížské dohody dosaženo.

Národní vlády, firmy i občané v roli spotřebitelů musí spolupracovat na plnění cílů udržitelného rozvoje a usilovat o udržitelnou výrobu a spotřebu, protože ty jsou pro splnění cílů Pařížské dohody klíčové. Abychom dosáhli zmírnění klimatických změn a adaptace na ně, musí být k dispozici konzistentní strategie, která bude zajišťovat spravedlivé obchodování za podmínek přijatelných pro drobné pěstitelé z Jihu a ohrožené pěstitelé,

řemeslníky a pracovníky po celém světě. Dokud budou lidé na začátku globálních hodnotových řetězců opomíjeni a budou doplácet na zásadní nerovnováhu obchodních sil, nebude možné klimatickou krizi vyřešit.

Nedávná výzva hnutí fair trade [Budování spravedlnosti](#) zdůrazňuje skutečnost, že po odeznění pandemie covidu-19 není možné vrátit se k „předcovidovému normálu“. Je naprosto nezbytné, aby snahy o zotavení zajistily vytvoření nové inkluzivní ekonomiky podporující fair trade podniky, pěstitele s certifikací Fairtrade a další sociální podniky. Musí jít o ekonomiku, jejíž klimatická a obchodní politika stimuluje spravedlivé produkty přátelské k životnímu prostředí, a to prostřednictvím norem pro kontrolu ochrany lidských práv a životního prostředí, reformy daní a zákazu nespravedlivých obchodních praktik ve všech sektorech. Abychom této nové ekonomiky dosáhli, musí být dosažení na zdroje veřejných pobídkových balíčků v rámci pomoci při zotavení z krize covidu-19 podmíněno tím, že firmy budou dodržovat sociální a environmentální normy odpovídající těm, které stanovují fairtradové organizace a standardy Fairtrade..

Dle naší výzvy v rámci [společného vyjádření pozice hnutí fair trade k COP25](#) musí být při vyjednávaních prioritou drobní pěstitelé. Konkrétně musí být drobní pěstitelé bráni v potaz při tvorbě NDC (národních příspěvků), stanovování opatření technické expertizy a podpory zavádění udržitelných způsobů pěstování, při usnadňování přístupu k financím a pojištění proti klimatickým rizikům a při propagaci digitálních a infrastrukturálních opatření v rámci přizpůsobování se klimatickým změnám. Kromě toho nesmí zátěž přechodu na nízkouhlíkové nebo bezuhlíkové zemědělské dodavatelské řetězce přejít na samotné pěstitele, dělníky nebo řemeslníky – ty musí všichni hráči v dodavatelském řetězci adekvátně podpořit.

Podepsaní:

[Fairtrade International](#)
[World Fair Trade Organization](#)
[Fair Trade Advocacy Office](#)
[Fair World Project](#)
[Coordinadora Estatal de Comercio Justo](#)
[Equo Garantito](#)
[Traidcraft Exchange](#)
[Polish Fair Trade Association](#)
[Fair Trade Scotland](#)
[Scottish Fair Trade Forum](#)
[Commerce Équitable France](#)
[Forum Fairer Handel](#)
[Oxfam Magasins du Monde](#)
[GEPA Fair Trade Company](#)
[Swiss Fair Trade](#)
[EZA Fairer Handel](#)
[Fairtrade Česko a Slovensko](#)

